

[Enggaard.]

sig i en debat om rene detaljer i opgavefordelingen, som måske endnu ikke endeligt er bragt på plads.

Selv om der formentlig endnu er temmelig længe til folketingsvalget engang i efteråret uanset det ønske, som hr. Per Hækkerup fremsatte for et øjeblik siden, så er det, som om navnlig socialdemokratiets tanker bevæger sig omkring dette valg. Det er måske forståeligt, at socialdemokratiet ud fra sin baggrund her forestiller sig en teoretisk mulighed for at bringe sin nuværende tilstand til ophør, men når man ser lidt på, hvordan det store oppositionsparti har forvaltet sin opgave i de sidste par år, må man alligevel komme i svar tvivl, om socialdemokratiet virkelig regner med at skulle være ansvarligt regeringsparti engang på ny. Dertil har den førte politik efter min opfattelse været for letsindig.

Socialdemokratiet har været flittig i sin rolle som opposition, hatten af for det. En lang række private lovforslag om stort og småt — måske mest småt — har måttet aftvinge en vis respekt, men det, som man alligevel mest husker fra denne samling, er den lange række ændringsforslag til regeringsforslag, hvor man med stor konsekvens har foretaget overbud i forhold til regeringen. Jeg skal ikke trætte med en udtømmende opremsning af disse overbud. Tingets medlemmer kender dem udmærket. De spænder fra uddannelsesstøtte til kollegiestøtte, fra boligsikring til rentesikring, fra vejrefusioner til biblioteksstøtte, fra arbejdsledelsesstøtte til fritidsgrupper og aftenskoler og mange andre områder. Boligdebatten i går fjøede ca. 1 milliard kr. ekstra til listen, og vi fik et løfte fra socialdemokratiets ordfører, hr. Helge Nielsen, om, at man ville fastholde disse forslag, også hvis man fik mulighed for at realisere dem i en regeringssituation.

Socialdemokratiet startede sin oppositionsperiode med at foreslå lavere udskrivning til staten. Man ville ikke forhøje momsen og andre afgifter. Nu forstår jeg, at denne linje ligesom er ved at blive forladt. Nu vil man ikke længere love lavere skatter, og det er dog et fremskridt i forhold til tidligere. Men man må stadig spørge: er der en rimelig sammenhæng imellem de krav, man fra socialdemokratiets side stiller til statens

udgifter, og den pris, man er parat til at betale fra socialdemokratiets side? Vil socialdemokratiet virkelig fastholde disse vældige overbud, som man har stillet forslag om i periodens løb? Vi skal fra venstres side love ikke at insistere på, at man opretholder disse vidtrækkende forslag. Det er ikke vor opgave eller vort ønske, men jeg har en fornemmelse af, at det er mere end tvivlsomt, om socialistisk folkeparti og eventuelle andre partier til venstre for dette parti i fremtiden vil lade socialdemokratiet i fred, i fred for at blive mindet om de forslag, man har stillet i disse oppositionsår. Det kan nok forurolige en del, navnlig ved tanken om en eventuel genoplivelse af samarbejdet mellem socialdemokratiet og SF, som oftere og oftere dukker op i debatterne som det eventuelle alternativ til det nuværende regeringssamarbejde. Jeg tror ikke, at vælgerne ønsker samarbejdet mellem socialdemokratiet og SF genoplivet.

En vurdering af den reformpolitik, der er ført ud i livet i denne regerings tid, aftvinger respekt. Der er gennemført reformer inden for undervisningsvæsenet; såvel folkeskole som den højere uddannelse har gennemgået reformer. De kommunale reformer, herunder ændringen af refusionssystemet, er gennemført. En sygesikringsordning som led i socialreformen og videregående planer på det sociale område er udstukket. Strukturlove af stor betydning for den fremtidige udvikling i landbruget er gennemført. En realkreditreform er gennemført med sanering af kapitalmarkedet, og den er heldigvis gennemført i samarbejde også med oppositionen.

Der er andre problemer, der ligger forude. Ungdomsuddannelserne må forbedres. Der må ske en forenkling af vores skattelovgivning og vel ikke mindst af administrationen, så byrderne for borgere og erhvervsdrivende kan lattes. Der må ske en prioritering af betydelige trafikinvesteringer, og mange andre opgaver venter.

Denne regering har mødt vanskeligheder undervejs, og vi må erkende, at vi er ikke nået til vejs ende i alle spørgsmål, f. eks. ikke på det økonomiske område, hvor saneringen ikke er færdig. Dertil har problemerne været for alvorlige, og problemer udefra — valutauro, forringet bytteforhold — har gjort opgaven sværere. Men ud fra